

# دست کم نگیرد: کشمکش تسلط بر آسمان لبنان

به قلم عساف اوربون (/fa/experts/saf-awrywn/)

۲۸ ژوئیه ۲۰۲۲

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/dont-look-down-struggle-over-lebanons-airspace

العربية (/ar/policy-analysis/la-llastkhfaf-waltqlyl-mn-shan-alsra-ly-almjal-aljwy-allbnany/)

درباره نویسنده



عساف اوربون (/fa/experts/saf-awrywn/)

عساف اوربون سر‌تیب بازنشسته اسرائیلی و طراح استراتژی مسایل دفاعی است وی هموند مهمان در امور نظامی در انستیتو واشنگتن است



تحلیل کوتاه

اسرائیل برای پرهیز از اشتباهات گذشته و مقابله با قوی‌ترین تهدید در مرزهای خود به تصویر اطلاعاتی دقیقی از درون لبنان نیاز دارد ولی ایران و حزب‌الله با تضعیف تدریجی برتری هوایی ارتش اسرائیل ثبات وضعیت را به خطر می‌اندازند

گرچه بحث توسعه نظامی ایران در خاورمیانه معمولاً حول پیشرفت شبه‌نظامیان نیابتی و گسترش زرادخانه‌های راکتی و موشکی این شبه‌نظامیان دور می‌زند تهران و شرکایش همچنین به شکلی فزاینده برای سلطه بر آسمان منطقه تلاش می‌کنند به طور خاص دو روند مشکل‌ساز در حال افزایش است: حملات پهپادی علیه کشورهای که ایران آنها را رقیب می‌داند و گسترش و ارسال سامانه‌های پدافند هوایی برای شرکای ایران مثل در یمن نیروهای حوثی نه تنها علیه اهداف داخل عربستان و امارات حملات پهپادی انجام داده‌اند بلکه همچنین با موشک‌های زمین به هوا به پهپادهای ائتلاف شلیک کرده‌اند «رسانه دستاوردهای نظامی» ایران برای تأکید بر تهدید موشک‌ها در ۱ جولای یک داده‌نمای آماری منتشر کرد که انواع سامانه‌های پدافند هوایی مورد استفاده از سوی نیروی

هوافضای سپاه پاسداران را به تصویر می‌کشد و این اطلاعات را به فارسی روسی عبری (<https://imadl.ir/Infographic/2022/07->

[July/July%201,%202022%20--](https://imadl.ir/Infographic/2022/07-)

[\(%20infographic%20of%20air%20defense%20systems%20of%20IRGC%20Aerospace%20Force%20-%20AR.jpg](https://imadl.ir/Infographic/2022/07-)

عبری ([https://imadl.ir/Infographic/2022/07- July/July%201,%202022%20--](https://imadl.ir/Infographic/2022/07-))

و [\(%20infographic%20of%20air%20defense%20systems%20of%20IRGC%20Aerospace%20Force%20-%20HE.jpg](https://imadl.ir/Infographic/2022/07-)

انگلیسی نشان می‌دهد (پایین را ببینید).

sites/default/files/2022-/) 07/iran-irgc-airdefense-infographic-IMA (POL3636.jpg



اما خطرناک‌ترین ریسک افزایش تنش هوایی در لبنان است که در ۲۹ ژوئن اسرائیل یک پهپاد حزب‌الله را که به سمت منطقه اقتصادی آن می‌رفت سرنگون کرد که در ۲ جولای ارتش اسرائیل سه پهپاد حزب‌الله را که از لبنان برخاسته بودند و از قرار به سمت اسکوی (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israels-karish-offshore-gas-field-facts-and-figures>) گاز (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israels-karish-offshore-gas-field-facts-and-figures>) طبیعی (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israels-karish-offshore-gas-field-facts-and-figures>) بیرون (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israels-karish-offshore-gas-field-facts-and-figures>) کرانه (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israels-karish-offshore-gas-field-facts-and-figures>) ای (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israels-karish-offshore-gas-field-facts-and-figures>) "کارش (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/israels-karish-offshore-gas-field-facts-and-figures>) رهگیری کرد که ساعاتی قبل در همان روز یک حمله هوایی اسرائیل بنا (<https://www.jpost.com/middle-east/iran-news/article-711178>) به (<https://www.jpost.com/middle-east/iran-news/article-711178>) گزارش (<https://www.jpost.com/middle-east/iran-news/article-711178>) ها (<https://www.jpost.com/middle-east/iran-news/article-711178>) سامانه‌های پدافند هوایی ایران را که در شمال غرب سوریه نزدیک مرز با لبنان مستقر شده بودند هدف گرفت که این و دیگر تحولات به واقعیتی هشداردهنده اشاره دارد: شرایط عملیاتی در آسمان کشور به ضرر ارتش اسرائیل تغییر کرده است. برخی از فعالیت‌های اطلاعاتی آن را مختل ساخته و همزمان احتمال درگیری گسترده‌تر با حزب‌الله را افزایش داده است.

مبارزه حزب‌الله با آزادی عمل اسرائیل

در پنجم آوریل ژنرال عمیکام نورکین فرمانده نیروی هوایی اسرائیل در پایان دوره تصدی اش گفت (<https://www.timesofisrael.com/outgoing-air-force-chief-says-israel-no-longer-has-freedom-of-action-of-lebanon>) آزادی عمل کشور در آسمان لبنان کمتر شده است که این پسرفت یک‌شبه رخ نداده است که از سال ۲۰۰۹ حسن نصرالله دبیرکل حزب‌الله هشدار داد (<https://www.reuters.com/article/idUSLG384449>) (<https://www.reuters.com/article/idUSLG384449>) که با توجه به اتکای شدید اسرائیل به برتری هوایی به دست آوردن

سامانه‌های پدافند هوایی از طرف این گروه موازنه را در یک منازعه آتی به هم خواهد زد و همچنین اعلام کرد که حزب‌الله حق دارد برای به دست آوردن چنین سامانه‌هایی برای محافظت از حاکمیت لبنان تلاش کند.

در پاسخ به چنین تلاش‌هایی اسرائیل بنا (<https://www.politico.com/story/2013/01/israel-launches-airstrike-in-syria>)

به (<https://www.politico.com/story/2013/01/israel-launches-airstrike-in-syria-086976>)

(<https://www.politico.com/story/2013/01/israel-launches-airstrike-in-syria-086976>)

گزارش ((<https://www.politico.com/story/2013/01/israel-launches-airstrike-in-syria-086976>)

(<https://www.politico.com/story/2013/01/israel-launches-airstrike-in-syria-086976>)

ها ((<https://www.politico.com/story/2013/01/israel-launches-airstrike-in-syria-086976>)

(<https://www.politico.com/story/2013/01/israel-launches-airstrike-in-syria-086976>) سامانه‌های پدافند هوایی را که برای

حزب‌الله ارسال می‌شد در تمام دوره جنگ داخلی سوریه در همسایگی خود هدف گرفت از

([https://www.airrecognition.com/index.php?option=com\\_content&view=article&id=621](https://www.airrecognition.com/index.php?option=com_content&view=article&id=621))

حمله (([https://www.airrecognition.com/index.php?option=com\\_content&view=article&id=621](https://www.airrecognition.com/index.php?option=com_content&view=article&id=621))

([https://www.airrecognition.com/index.php?option=com\\_content&view=article&id=621](https://www.airrecognition.com/index.php?option=com_content&view=article&id=621))

آتشبارهای اس-۸ و ۸-اس

اس-۱۷ ساخت روسیه و همین‌طور سامانه‌های ایرانی مستقر در سوریه بعد از حمله پهبادی در آگوست ۲۰۱۹ به اهداف حزب‌الله در

بیروت نصرالله قول (<https://www.memri.org/tv/hizbullah-leader-nasrallah-we-will-confront-israeli-drones-lebanon>)

داد (skies) (<https://www.memri.org/tv/hizbullah-leader-nasrallah-we-will-confront-israeli-drones-lebanon-skies>)

پهبادهای (<https://www.memri.org/tv/hizbullah-leader-nasrallah-we-will-confront-israeli-drones-lebanon-skies>)

اسرائیلی در خارج از آسمان لبنان هدف گرفته شود.

سال گذشته تنش‌ها در آسمان یک مرحله جلوتر رفت در ۴ فوریه ۲۰۲۱ حزب‌الله موشک‌های زمین به هوا به یک پهباد اسرائیلی شلیک

(<https://www.i24news.tv/en/news/israel/diplomacy-defense/1612367648-anti-air-missiles-launched-at-idf-drone-over-lebanon-military-says>)

(<https://www.i24news.tv/en/news/israel/diplomacy-defense/1612367648-anti-air-missiles-launched-at-idf-drone-over-lebanon-military-says>)

کرد (<https://www.i24news.tv/en/news/israel/diplomacy-defense/1612367648-anti-air-missiles-launched-at-idf-drone-over-lebanon-military-says>)

بعد نیروی هوایی اسرائیل یک رزمایش (موسوم به «رُز جلیل») اجرا (<https://www.jpost.com/arab-israeli-conflict/in-message-to-hezbollah-iaf-practices-striking-3000-targets-in-24-hours-659151>)

(<https://www.jpost.com/arab-israeli-conflict/in-message-to-hezbollah-iaf-practices-striking-3000-targets-in-24-hours-659151>)

کرد (<https://www.jpost.com/arab-israeli-conflict/in-message-to-hezbollah-iaf-practices-striking-3000-targets-in-24-hours-659151>)

(<https://www.jpost.com/arab-israeli-conflict/in-message-to-hezbollah-iaf-practices-striking-3000-targets-in-24-hours-659151>)

که سناریوی آغازکننده

آن بنا به گزارش‌ها برخورد یک موشک ضد هوایی حزب‌الله به یک جت جنگنده اسرائیلی بود این مانور که حدود ۸۵ درصد پرسنل نیروی

هوای اسرائیل در آن شرکت داشتند عملیات بزرگی را که طی ۲۴ ساعت به ۳۰۰۰ هدف در لبنان حمله می‌شود شبیه‌سازی کرد بخشی

از این رزمایش به ماموریت‌های برتری هوایی علیه اهداف پدافند هوایی حزب‌الله در بیروت و جنوب اختصاص داشت نیروی هوای

اسرائیل جایی برای شبیه باقی نگذاشت و صراحتاً اعلام کرد این چیزی است که دشمن در پاسخ به هر حمله‌ای علیه یک جت جنگنده باید

انتظار داشته باشد.

ولی نصرالله ظاهراً اعتنایی نکرد طی مصاحبه‌ای در فوریه ۲۰۲۲ اظهار (<https://www.youtube.com/watch?v=OwVJUNPo4Dw>)

کرد (<https://www.youtube.com/watch?v=OwVJUNPo4Dw>) که

در دو سال گذشته حزب‌الله با راه (blank) (blank) اندازی (blank) (blank) و (blank) (blank) استفاده (blank) از سامانه‌های پدافند

هوایی فعالیت اسرائیل را در آسمان لبنان به شدت محدود کرده و ماموریت‌های شناسایی آن علیه «مقاومت» را مختل ساخته است و

همچنین لاف زد ([https://t.me/C\\_Military1/32832](https://t.me/C_Military1/32832)) که حزب‌الله تولید پهبادهای خودش را شروع کرده است بنا به گفته او این

محدودیت ادعایی فعالیت‌های اسرائیل دو پیامد کلیدی داشته است: ارتش اسرائیل برای توقف تولید موشک‌های دقیق‌زن

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-precision-missile-project-moves-lebanon>) حزب‌الله دیگر

نمی‌تواند کاری بکند و اسرائیل حالا باید عوامل انسانی را در داخل لبنان به خدمت بگیرد تا کاهش فعالیت‌های شناسایی پهبادی را

چیران کند و مدعی شد در حالی که اسرائیل پیش از این به طور معمول هر روز بر فراز دره بقاع و جنوب لبنان عملیات پروازی داشت

حال بقاع ماه‌هاست که یک پهباد به خود ندیده است و هم‌زمان جنوب لبنان شاهد کاهش فعالیت و تغییر مسیرهای پروازی بوده

است.

ژنرال نورکین در مصاحبه ماه آوریل خود اذعان (<https://www.kan.org.il/item/?itemid=125160>) (<https://www.kan.org.il/item/?itemid=125160>) کرد که برخی عناصر جمع‌آوری اطلاعات تجسسی در واقع تحت تاثیر قرار گرفته است و همین‌طور اشاره کرد که اسرائیل با استفاده از روش‌های جایگزین عناصر دیگر این فعالیت را ارتقا داده است و افزود: «این بخشی از برنامه کاری ما برای سال ۲۰۲۲ است». باید دید که آیا منظور او توسعه جایگزین‌های کسب اطلاعات بوده است یا بازپس‌گیری برتری هوایی؟

### آمار چه می‌گوید

هرچند نه حزب‌الله و نه اسرائیل داده‌های مستندی درباره این روندها منتشر نکرده‌اند ولی گزارش‌های سازمان ملل این موضوع را روشن‌تر می‌کند. از پایان جنگ ۲۰۰۶ دبیر کل سازمان ملل حوالی ماه مارس جولای و نوامبر هر سال گزارش‌های ویژه‌ای درباره لبنان به شورای امنیت تسلیم کرده است. در ابتدا این اسناد فقط فعالیت هوایی اسرائیل را به طور کلی توضیح می‌دادند ولی از گزارش ([https://www.un.org/ga/search/view\\_doc.asp?symbol=S/2017/964](https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/964)) نوامبر ۲۰۱۷ توضیحات کف‌ی درباره نقض حریم هوایی و ساعت‌های پرواز در این گزارش‌ها گنجانده شد. روی هم‌رفته این گزارش‌ها در واقع حاکی از کاهش شدید فعالیت هوایی اسرائیل بر فراز لبنان است.

معمولا ماه‌های تابستان بهترین شرایط مشاهده برای این‌گونه عملیات‌های شناسایی هوایی را فراهم می‌کند برای همین روند فعالیت هوایی معمولا در این فصل در اوج خود قرار دارد (جدول را ببینید). این عملیات در تابستان ۲۰۲۰ بسیار فعال بود چون در پی تهدید حزب‌الله به گرفتن انتقام یکی از اعضای که در یک حمله ارتش اسرائیل در سوریه در جولای آن سال کشته شد مرز در حالت آماده باش بود و میزان پروازهای اسرائیل بر فراز لبنان به ۷۷۵ ساعت رسید تقریبا سه برابر میانگین فصلی سه سال پیش از آن.

in Israeli Flight Hours Over Lebanon, 2017-2021

| Year                   | 2017  | 2018  | 2019  | 2020  | 2021 | 2017-2020 Average | 2021 Percentage Comparison |
|------------------------|-------|-------|-------|-------|------|-------------------|----------------------------|
| Summer                 | —     | 1,518 | 1,002 | 1,298 | 413  | 1,273             | 32%                        |
| Yearly Average         | 3,188 | 2,057 | 3,202 | 7,750 | 378  | 4,072             | 9%                         |
| 2021 average 2017-2019 | 2,846 |       | 378   |       | 13%  |                   |                            |
| Peak Summer            | 7,750 |       | 378   |       | 5%   |                   |                            |
| 2021 Peak Summer       | 1,684 | 1,048 | 890   | 788   | 198  | 1,103             | 18%                        |

اما این ارقام در سال ۲۰۲۱ سقوط کرد و در بهار آن سال به ۴۱۳ ساعت رسید فقط ۳۲ درصد میانگین فصلی برای سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰ (۱۲۷۳ ساعت). در تابستان آن سال کاهش به‌مراتب چشمگیری رخ داد و میزان پروازها به ۳۷۸ ساعت رسید فقط ۱۳ درصد میانگین فصلی سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۹ (۲۸۴۶ ساعت) و فقط ۵ درصد تابستان ۲۰۲۰ که شاهد میزان حداکثری یادشده بود به طور خلاصه گزارش‌های سازمان ملل نشان می‌دهد که اسرائیل فعالیت هوایی خود را در ۲۰۲۱ بر فراز لبنان بین ۷۰ تا ۹۰ درصد در مقایسه با سال‌های قبل کاهش داده است با بیشترین کاهش گزارش‌شده در تابستان یعنی شلوغ‌ترین فصل برای شناسایی هوایی.

البته سازمان ملل حق دارد تمام موارد نقض حریم هوایی اسرائیل را مستند کند چون این فعالیت‌ها حاکمیت ملی لبنان را نقض می‌کند (با وجود آنکه این پروازها برای شناسایی فعالیت‌های نظامی خود حزب‌الله انجام می‌شود فعالیت‌هایی که نه‌تنها حاکمیت لبنان بلکه همین‌طور قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل را نقض می‌کند ولی این موضوع به تحلیل

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/how-avoid-another-lost-year-unifil>)

ویژه (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/how-avoid-another-lost-year-unifil>)

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/how-avoid-another-lost-year-unifil>)

خود (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/how-avoid-another-lost-year-unifil>)

نیاز دارد) ولی متأسفانه

سازمان ملل در تشریح روندهایی که ثبت می‌کند منسجم عمل نکرده است مثلا بر «افزایش چشمگیر» تخلفات اسرائیل بین ژوئن و اکتبر

۲۰۲۰ تأکید (<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N20/311/96/pdf/N2031196.pdf?OpenElement>)

کرده (<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N20/311/96/pdf/N2031196.pdf?OpenElement>)

ولی هیچ اشاره‌ای

به کاهش شدید آنها در سال ۲۰۲۱ نکرده است.



اسرائیل برای آماده نگه داشتن این توانمندی باید به تلاش‌های خود برای جمع‌آوری اطلاعات تجسسی ادامه دهد و تصویر اطلاعاتی خود را تا آینده طولانی روزآمد کند. توسعه روش‌های گردآوری اطلاعات به جای شناسایی هوایی یکی از گزینه‌هاست ولی اسرائیل احتمالاً کماکان با یک دوراهی روبه‌رو خواهد بود: یا باید کاهش تدریجی تصویر اطلاعاتی خود را به مرور زمان بپذیرد یا مأموریت‌های شناسایی خود را در معرض پدافند هوایی حزب‌الله قرار دهد. در سوریه اسرائیل تمایل خود را به نابودکردن سامانه‌های دفاعی که هواپیماهایش را تهدید می‌کند نشان داده ولی در لبنان تاکنون طور دیگری عمل کرده است. ارتش اسرائیل و حزب‌الله از مدت‌ها پیش روی مرز خطرناک بین بازدارندگی و افزایش تنش گام برمی‌دارند و محتاطانه از تنش اجتناب می‌کنند ولی با افزایش موانع از سوی حزب‌الله در برابر ابزار حیاتی امنیت ملی اسرائیل مخاطرات به مراتب در حال افزایش است.

عساف اوربون سرتیپ بازنشسته اسرائیلی هموند برنامه بین‌المللی روون (Rueven) در انستیتو واشنگتن و رئیس سابق دایره استراتژیک در ستاد کل مدیریت برنامه‌ریزی ارتش اسرائیل بوده است.



## RECOMMENDED

### BRIEF ANALYSIS

#### Turkey's War in Northern Iraq: By the Numbers

ژوئیه ۲۰۲۲ ۲۸

Michael Knights

(/policy-analysis/turkeys-war-northern-iraq-numbers)

### ARTICLES & TESTIMONY

#### The True Promise of Joe Biden's Middle East Trip

ژوئیه ۲۰۲۲ ۲۷

Dennis Ross ,

James Jeffrey

(/policy-analysis/true-promise-joe-bidens-middle-east-trip)



### ARTICLES & TESTIMONY

#### Russia and Iran Keep Growing Closer

ژوئیه ۲۰۲۲ ۲۶

Anna Borshchevskaya

(/policy-analysis/russia-and-iran-keep-growing-closer)

REGIONS & COUNTRIES

لبنان (fa/policy-analysis/lbnan/)

اسرائیل (fa/policy-analysis/asrayyl/)

ایران (fa/policy-analysis/ayran/)

سوریه (fa/policy-analysis/swryh/)